

JOUKE is een Drentse variant van JACOBUS

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Hebreeuwse naam, meest bekend in zijn verlatijnste vorm Jacobus - 'beentjelicther', 'bedrieger'; in het bijbelse geboorteverhaal van de tweeling Esau en Jakob wordt verteld dat het tweede kind bij de geboorte de hiel van het eerste vasthad, 'en daarom werd hij Jakob genoemd'.

*

Jacobus Maior (= de Oudere), Santiago, Spanje; apostel & martelaar; † **ca 44**.

Feest 25 juli.

Hij was één van 'de twaalf'; de kring van Jezus' meest intieme leerlingen en vrienden. Ook zijn broer Johannes hoorde daarbij. Zij waren de zonen van Zebedeus, een welvarende visser aan het Meer van Gennesareth; hun moeder heette Maria Salome. Zij worden ook wel 'zonen van de donder' genoemd (Markus 3,17). Zou vader driftig van karakter geweest zijn? Of zichzelf (Markus 10,35vv)? Hij behoorde tot het groepje van drie apostelen dat getuige was van de opwekking van Jairus' gestorven dochttertje (Markus 5), van Jezus' gedaanteverandering op de berg (Markus 9,2vv) en van Jezus' doodsangst een week later in de Hof van Olijven (Markus 14,32vv).

Volgens de Handelingen van de Apostelen (12,2) werd hij op last van koning Herodes met het zwaard gedood. Dat moet omstreeks het jaar 44 gebeurd zijn. Over de oorzaak van deze terechtstelling zeggen de Handelingen niets, maar de legende weet te vertellen dat hij weigerde met koning Herodes in debat te gaan. Hij is de eerste martelaar in de kring van de Twaalf.

Volgens de legende zou zijn lichaam later op wonderbare wijze terechtgekomen zijn in de naar hem genoemde stad Santiago (= Sant' Iago = Sint Jacobus) aan de Spaanse noordwestkust. In de middeleeuwen was dat een beroemde bedevaartplaats waar vele duizenden pelgrims naartoe trokken. Zij tooiden zich met de Jakobsschelp; deze werd op het nabijgelegen strand veelvuldig aangetroffen en zou hét herkenningssymbool worden van de pelgrims. In onze eeuw nam de oliemaatschappij Shell het beeldmerk over: herkenningstekens voor mensen onderweg! Op afbeeldingen kun je ook Jacobus altijd herkennen aan die schelp, meestal op zijn hoed.

*

Jacobus Minor, Jeruzalem, Palestina; apostel & martelaar; † **ca 62. Feest 1 mei.**

Jacobus de Jongere was net als zijn naamgenoot, één van Jezus' leerlingen. Hoewel hij ouder was in leeftijd, wordt hij toch De Jongere genoemd, omdat hij later als leerling door Jezus werd geroepen.

Van hem wordt gezegd dat hij de schrijver is van de Jacobusbrief in het Nieuwe Testament. Hij moet familie geweest zijn van Jezus, want hij wordt genoemd 'de broeder van de Heer' (Markus 6,3; Galaten 1,19). Hij zou de zoon zijn van Maria Cleopas, de dochter uit het tweede huwelijk van Jezus' oma Anna (zie Anna). Maria Cleopas was één van de vrouwen die onder het kruis stonden (Johannes 19,25).

Jacobus was na Petrus de eerste bisschop van Jeruzalem. In 62 werd hij eerst gestenigd en daarna doodgeknuppeld. Op afbeeldingen temidden van de overige leerlingen te herkennen, omdat hij dezelfde gelaatstrekken heeft als Jezus.

*

Jakob Aartsvader, Egypte / Israël; † **ca 1650** vóór Christus.

Feest 5 februari & 16 december.

Hij was een zoon van Isaak en een kleinzoon van Abraham. Nadat hij zijn oudere broer Esau tweemaal bedrogen had, moest hij vluchten. Op zijn vlucht ontdekte hij dat God hem ondanks alles niet in de steek liet. Bij zijn oom werd hij op zijn beurt lelijk bedrogen. Nu verlangde hij ernaar zich te verzoenen met Esau. De avond voor de beslissende ontmoeting leverde hij strijd met een engel (symbool van zijn innerlijke strijd?). Sindsdien heette hij Israël (= strijder met God). Hij kreeg 12 zonen. Over hem wordt verteld in het eerste bijbelboek Genesis (hoofdstukken 25-49).